

Celina Godwod-Sikorska, Zenon Kulka

**Konferencja szkoleniowa:
„Ambulatoryjne leczenie
uzależnień lekowych” –
Miedzeszyn 15.05.- 1.06.1994 r.**

Dzięki środkom finansowym uzyskanym głównie z Unii Europejskiej, Zakład Badań nad Alkoholizmem i Toksykomaniami Instytutu Psychiatrii i Neurologii w Warszawie zorganizował konferencję szkoleniową dla profesjonalistów zajmujących się ambulatoryjnym leczeniem uzależnień lekowych, w szczególności narkomanii opiatowej. W pięciu trzydniowych turnusach wzięło udział około 100 osób (chętnych było 250) z całej Polski, zatrudnionych głównie w punktach konsultacyjnych „Monaru”, poradniach uzależnień lub poradniach zdrowia psychicznego służby zdrowia i poradniach Towarzystwa Zapobiegania Narkomanii. Niewielką grupę stanowili lekarze i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej dwóch wybranych gmin: Malczyc i Starachowic oraz psycholodzy z więziennej służby zdrowia. Wszyscy uczestnicy mieli zapewnione bezpłatne zakwaterowanie, wyżywienie i materiały informacyjne oraz zwrot kosztów podróży.

Wykłady, seminaria i zajęcia warsztatowe prowadziło dwóch zaproszonych ekspertów zagranicznych: psycholog dr Erik Vermeulen z Amsterdamu i psychiatra dr Barbel Ristow z Berlina oraz 10 specjalistów z Polski. Program konferencji opracowany był na podstawie wyników ankiety rozesłanej wcześniej do uczestników oraz sugestii sponsorów. Głównym założeniem konferencji była dyskusja nad aktualnym i przyszłościowym modelem ambulatoryjnego leczenia uzależnień lekowych i jego rolę w całym systemie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od środków psychoaktywnych. Ze względu na to, że poziom wiedzy, staż pracy i doświadczenia w leczeniu uzależnień uczestników były zróżnicowane, w programie znalazły się również wykłady na tematy podstawowe, takie jak: terminologia, klasyfikacja, etiologia, epidemiologia i diagnostyka uzależnień, zakażenia HIV, klinika AIDS i towarzyszące im schorzenia oraz epidemiologia HIV/AIDS u opiatowców.

Zajęcia seminaryjne i warsztatowe koncentrowały się wokół następujących tematów: modele leczenia uzależnień i rola w nich leczenia ambulatoryjnego w Holandii i Niemczech, minimalizacja szkód – wymiana igieł i strzykawek, rozdawanie prezerwatyw, programy metadonowe, praca środowiskowa, konstruowanie programów, ofert terapeutycznych i kontraktów terapeutycznych, profilaktyka i postępowanie z zakażonymi HIV, a także sprawy organizacji leczenia ambulatoryjnego w Polsce, w tym programów metadonowych, rola przedstawicieli władz samorządowych i agend rządowych oraz rozwiązania legislacyjne i problemy finansowe związane z leczeniem uzależnień.

W wyniku ożywionych dyskusji sformułowano wnioski oraz wyłoniono problemy, które wydają się mieć duże znaczenie i wymagają rozwiązania:

1. Środki finansowe przyznane na zapobieganie, leczenie i rehabilitację są niewystarczające i nadmiernie rozproszone.
2. Brak opracowania całościowego systemu w skali całego kraju oraz w poszczególnych regionach i województwach, co powoduje niepotrzebną konkurencję i marnotrawienie szczupłych środków finansowych.
3. Niedostateczna jest sieć łóżek detoksykacyjnych, punktów konsultacyjnych i pomocy typu ambulatoryjnego.
4. Zbyt duży nacisk położony jest na ośrodki stacjonarne leczniczo-rehabilitacyjne, których efektywność przy dużych nakładach jest niedostateczna, ze szkodą dla leczenia ambulatoryjnego, które jest tańsze, a jak wykazują kilkuletnie doświadczenia holenderskie może być bardziej efektywne.
5. Obserwuje się niewiele ciekawych pomysłów i inicjatyw w tworzeniu programów leczenia ambulatoryjnego (pozytywne przykłady to Toruń i Lublin) oraz ofert terapeutycznych. Nie wykorzystuje się również w dostatecznym stopniu współpracy z władzami samorządowymi.
6. Zbyt mało robi się dla minimalizacji szkód (igły, strzykawki, prezerwatywy, programy metadonowe) związanych z używaniem substancji uzależniających.
7. Środowisko profesjonalistów pracujących z uzależnionymi wymaga integracji i zorganizowania się celem artykułowania swoich problemów, wymiany doświadczeń, okresowych spotkań, w czym główną rolę powinno odgrywać Biuro d/s Narkomanii.

W zgodnej opinii uczestników konferencja spełniła swoje zadania, jednak uczestnicy uważali, że spotkania z udziałem polskich i zagranicznych ekspertów, a w szczególności osób z instytucji i organizacji zajmujących się problematyką uzależnień (mimo zaproszenia nie byli obecni) powinny odbywać się częściej.